

організаційних форм та його змісту, врахування індивідуальних особливостей студентів, навчання самостійному розв'язанню практичних ситуацій. Проведення проблемного навчання повинно супроводжуватися ґрунтовним навчально-методичним та матеріально-технічним забезпеченням. Ефективне застосування проблемного навчання дозволяє підвищити активність студентів і ефективність навчального процесу, мотивацію студентів до навчання. Подальшою перспективою цього напрямку є удосконалення та уніфікація засобів проблемного навчання у викладанні «Фармакології» англомовним студентам.

Література

1. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2010. — 456 с.
2. Малафійк І. В. Дидактика / І. В. Малафійк. — К. : Кондор, 2009. — 406 с.
3. Хуторский А. В. Дидактическая эвристика: теория и технология креативного обучения / А. В. Хуторский. — М., 2003. — 416 с.
4. Автомонов П. П. Дидактика вищої школи / П. П. Автомонов. — Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. — 368 с.

УДК 378.147.04:577.3] – 057.875

ОЦІНКА ОСОБИСТІСНОГО АСПЕКТУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ

О. З. Іванченко, О. З. Мельнікова

Запорізький державний медичний університет

THE EVALUATION OF STUDENTS LEARNING PERSONAL ASPECT IN THE STUDY OF MEDICAL AND BIOLOGICAL PHYSICS

O. Z. Ivanchenko, O. Z. Melnikova

Zaporizian State Medical University

У статті представлені результати оцінки такого особистісного аспекту навчання студентів, які внутрішня мотивація, при вивченні ними медичної і біологічної фізики на першому курсі медичного факультету. Показано, що більшість студентів (72%) мають середній рівень мотивації, що є задовільним показником, проте може бути покращений за рахунок методичної і виховної роботи викладачів.

Ключові слова: медична і біологічна фізика, студенти першого курсу, медичний факультет, внутрішня мотивація.

The article presents the results of the evaluation of students learning personal aspect, intrinsic motivation, in the study of medical and biological physics on the medical faculty. It is shown that the majority of students (72%) have an average level of motivation that is satisfactory but can be improved through methodical and educational work of teachers.

Key words: medical and biological physics, first year students, medical faculty, intrinsic motivation.

Вступ. «Розвиток та реформування національної системи охорони здоров'я потребує підготовки нового покоління висококваліфікованих медичних працівників» [1]. Педагогічна наука орієнтує вищу медичну школу на виховання і навчання відповідальної особистості, яка вміє логічно і критично мислити, здатна вирішувати проблеми і задачі, виходячи з набутого досвіду та оцінки конкретної ситуації. Майбутній лікар має мати високий інтелектуальний та творчий потенціал. Сучасні вимоги до випускника медичного університету можливо забезпечити тільки на основі якісної підготовки за всіма напрямками навчання.

Формуванню у майбутніх лікарів цілісного світогляду і природничо-наукового стилю мислення сприяє активне впровадження в систему медичної освіти останніх досягнень природничих наук. «Якісна фахова освіта передбачає формування не лише вузькоспеціалізованих знань для безпосереднього виходу на ринок праці, а й дієвих довготривалих знань, які можуть бути забезпечені лише за умови їхньої фундаментальності. Підняття статусу фундаментальної підготовки потребує також гуманізація освіти, яка задекларована ключовою тенденцією парадигми сучасної освіти» [2]. Навчання має будуватися як єдиний, цілісний процес, який орієнтований на зв'язок між загальнонавчальними і профільними дисциплінами.

Однією з фундаментальних дисциплін природничо-наукового блоку є медична і біологічна фізика – наука, яка досліджує фізичні, фізико-хімічні процеси, які лежать в

основі життєдіяльності біологічних об'єктів на молекулярному, клітинному, органному, популяційному рівнях організації. Тому вивчення цієї дисципліни студентами медичних вузів створює міцну базу для наступного вивчення фізіології і інших інтегрованих з нею дисциплін і застосування в професійній діяльності [3]. В усьому світі при діагностуванні і лікуванні різних захворювань широко застосовуються ультразвукові, радіоелектронні, рентгєнівські, лазерні, криогенні та інші технічні прилади і апарати. Майбутній висококваліфікований лікар має розуміти суть основних фізичних явищ, знати фізичні закони, для того, щоб адекватно і грамотно працювати зі складним діагностичним і фізіотерапевтичним обладнанням, яке мають сучасні клініки.

Дидактичні проблеми навчання фізико-математичних дисциплін на спеціальностях нефізичного профілю активно досліджуються у вітчизняній і світовій педагогічній науці (роботи українських вчених О.В. Чалого, Я.В. Цехмістера, праці зарубіжних вчених В.Ф. Антонова, Ю.А. Владімірова, О.М. Ремізова, М.М. Лівінцева, Ф. Ярощика, К. Расела [2]). За думкою вчених, принциповий сенс має особистісний аспект навчання, а саме індивідуально-мотивоване відношення до нього, його якості і рівня. Для організації успішної навчальної діяльності необхідно, щоб задачі, які вирішуються на заняттях та під час самостійної роботи були значущі і внутрішнє прийняті самими студентами. Проте студенти I курсу не завжди чітко усві-

домлюють важливість у освітньо-професійній підготовці лікаря засвоєння фундаментальних наук, а саме медичної і біологічної фізики.

Метою нашої роботи було з'ясування рівня внутрішньої мотивації вивчення медичної фізики і біофізики студентами першого курсу медичного факультету Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ).

Основна частина. В дослідженні взяли участь 74 студента, які навчаються на першому курсі медичного факультету. Методика містила 20 суджень, які складені таким чином, щоб виявити, насамперед, рівень внутрішньої мотивації навчання, і запропонованих варіантів відповідей. Результати обробляли за ключем [4]. Методику можна використовувати для роботи з усіма категоріями учнів, здатними до самоаналізу й самозвітування

За результатами опитування ми визначили рівень внутрішньої мотивації вивчення медичної і біологічної фізики першокурсниками (рис 1). Як ми бачимо з отриманих даних, низький рівень внутрішньої мотивації сформовано у 4% опитаних студентів 1 курсу, середній рівень внутрішньої мотивації – у 72% протестованих першокурсників, 24% учнів мали високі показники внутрішньої мотивації. Такі результати ми вважаємо задовільними, але вирішили проаналізувати зміст відповідей, які студенти дали анонімно на запитання тесту.

Ми побачили, що 81% опитаних студентів вважають, що вивчення медичної і біологічної фізики допоможе їм дізнатися багато важливого для себе, а також виявити свої здібності; 59% респондентів відмітили, що дана дисципліна їм дуже цікавить, і вони хочуть опанувати її як найкраще; 70% опитаних першокурсників вважають, що всі знання з цього предмету є дуже цінними, тому знати його треба як можна ліпше; 89% протестованих студентів відповіли, що намагаються розібратися з питаннями, які їм незрозумілі і завжди прагнуть дійти до суті; 76% учнів стараються самостійно виконувати завдання з предмету. Як ми бачимо, в більшості першокурсників досить розвинутий пізнавальний інтерес до медичної і біологічної фізики, а також до самого процесу оволодіння знаннями з предмету. «Діяльність, що має у своїй основі глибокий інтерес не лише до результату, а й до її процесуальних компонентів, найпродуктивніша, адже саме від неї людина має найбільше задоволення. Студент у цьому разі сам знаходить час для глибокого вивчення предмета, який йому сподобався» [6].

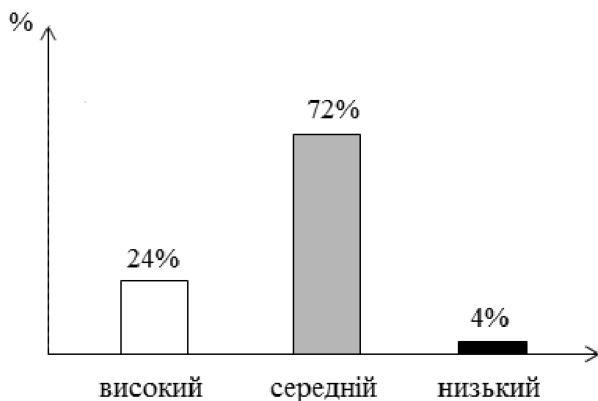

Рис.1. Рівень сформованості внутрішньої мотивації вивчення медичної фізики і біофізики у студентів 1 курсу медичного факультету

Таким чином, результати нашого дослідження показали, що пізнавальний інтерес до навчальної дисципліни «медична і біологічна фізика» на першому курсі медичного факультету ЗДМУ сформовано задовільно. Це підтверджують такі виявлені нами факти, що тільки 14% з опитаних студентів виключили би за можливості цей предмет з навчального плану, тоді як 64% респондентів засмучуються, коли через хворобу (або за іншими причинами) пропускають заняття.

Викликати інтерес до навчальної дисципліни, її змісту повинен викладач, однак формування у студентів потреб і мотивів до активної самостійної роботи іноді відбувається внаслідок спонукання (наказ, жорстка вимога) [5]. За результатами нашого тестування, активно працюють і виконують завдання тільки під контролем педагога 38% опитаних першокурсників, а 27% студентів вважають такі завдання нецікавими і виконують їх тільки тому, що вимагає викладач. Оціночний мотив переважає в 34% опитаних студентів, для котрих оцінка є важливішою, ніж знання з предмету. Як ми бачимо, результати тестування показали, що у студентів з середнім або низьким рівнем формуванням внутрішньої мотивації навчання присутні також і зовнішні негативні мотиви. Повне уявлення про них можна отримати, лише визначив значимість всіх компонентів (їх взаємодію або конкуренцію) мотиваційної структури.

Висновки: 1. Оцінку особистісного аспекту навчання студентів можна проводити в цілому, застосовуючи комбінацію суджень, і враховувати зміст кожного з них з наступним аналізом наданих студентами відповідей.

2. Більшість (72%) студентів – першокурсників мають середній рівень внутрішньої мотивації при вивченні медичної і біологічної фізики, 24% – високий рівень і тільки 4% – низький, що є задовільними показниками дослідженого особистісного аспекту навчання, проте можуть бути покращені шляхом застосування певних заходів.

3. Показники внутрішньої мотивації студентів можуть бути підвищені за рахунок методичної і виховної роботи викладачів, в якій потрібно звертати особливу увагу на цінність знань взагалі і, зокрема, з медичної і біологічної фізики для наступного навчання і застосування їх в майбутній професійній діяльності.

Лтература

1. Про затвердження Концепції розвитку вищої медичної освіти в Україні Наказ МОЗ України № 522/51 від 12.09.2008.

2. Стучинська Н. В. Інтеграція фундаментальної та фахової підготовки майбутніх лікарів при вивченні фізико-математичних дисциплін / Н. В. Стучинська – К.: Книга плюс, 2008. – 409 с.

3. Иванченко Е.З. Использование рабочих тетрадей на практических занятиях по биофизике / Теория та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі / Е.З. Иванченко, О.З. Мельникова, Э.И. Сливко [и др.] // Теория та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: Збірник праць XI Міжнародної науково-практичної конференції. – Кривий Ріг, КМІ, 2013.- Випуск XI, т. 2. – С.100-105.

4. Дербеньова А. Г. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова.- Х.: Вид.група «Основа», 2012.- 207 с.

5. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи / Т. І.Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 626 с.